

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ครูสถาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ตั้งแต่เริ่มจัดการศึกษาเป็นระบบมาตั้งแต่ พ.ศ. 2435 องค์การกลางบริหารงานบุคคลของครูที่แท้จริงคือกรมศึกษาธิการ ต่อมาเมื่อได้จัดตั้ง ก.พ. ขึ้นเพื่อทำงานแทนที่สำนักงานบริหารบุคคล ครูที่ขึ้นอยู่กับ ก.พ. คือข้าราชการครูเท่านั้น ครูประจำบาลยังมีได้ขึ้นกับ ก.พ. ฐานะของครูส่วนใหญ่ต่ำต้อย ผู้ที่เป็นครูอยู่แล้ว เมื่อมีโอกาสดีกว่าจะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ไม่ค่อยมีใครอยากมาเป็นครู การเลื่อนเงินเดือนของครูก็เป็นไปด้วยยาก แม้จะมีการเลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือนของครูด้วยการสอบวิชาชุด แต่การสอบวิชาชุดก็ทำได้ไม่มากนัก เพราะค่ารามีน้อย สถาบันที่ให้การอบรมก็มีน้อย เงินเดือนที่ครูได้รับก็ได้รับตามวุฒิ (สามัญมากกว่าวุฒิครู) และประสบการณ์มากกว่าที่จะได้รับตามงานที่รับผิดชอบ สรุปแล้วฐานะของครูจึงด้อยเมื่อเทียบกับข้าราชการสายงานอื่น¹

เพราะความต่ำต้อยน้อยหน้าในอาชีพครูนี้เอง จึงมีผู้เสนอวิธีการจะช่วยฐานะครูให้ดีขึ้น เช่น เอื้อ บุษปะเกศ² ได้แนะนำ หนทางที่จะฟื้นฟูฐานะได้นั้นมีสองทางคือทางหนึ่ง ครูทำกันเอง โดยตั้งสมาคมครูแห่งชาติ (National Teacher Union) ขึ้นอีกทางหนึ่ง โดยรัฐบาลจัดการฟื้นฟูเองด้วยการตั้งสภาขึ้นสภาหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าขอที่จะให้ชื่อว่า "ครูสภา" ครูสภานี้ควรจะมีรูปการเป็นไปเพื่อ

003328

¹วีระ คำวิเศษณ์, "ระบบบริหารงานบุคคลฝ่ายครูในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 269.

²เอื้อ บุษปะเกศ, "การฟื้นฟูฐานะครูทั่วไป," วิทยาจารย์, เล่ม 35 ตอนที่ 12, 2743-2753.

1. ความคุ้มครองประเพณีครู
2. คุุแลลประโยชน์และฐานะของครู
3. ส่งเสริมสมรรถภาพของครู

ในข้อ 1. ความคุ้มครองประเพณีครูนั้น คือ ครูทุกคนที่เป็นสมาชิกแห่งสภาที่จะต้องมีความประพฤติดี สภาจะมีกรรมการสอดส่องมารยาทของครู ครูคนใดมีความประพฤติเสียหาย จะต้องถูกลงโทษ เช่น ห้ามมิให้ทำการสอนภายในเวลาอันกำหนด หรือถ้าเป็นการเสื่อมเสียมารยาทอย่างร้ายแรง ก็ควรถูกลบชื่อออกจากสมาชิกแห่งสภาเลยก็ได้

ในข้อ 2. การคุ้มครองประโยชน์ของครูนั้น จะต้องมีการบัญญัติจัดตั้งครูสภา ครูทุกคนต้องเป็นสมาชิกแห่งสภาจึงจะมีสิทธิทำการสอนได้ สภาจะเป็นผู้ควบคุมอัตราเงินเดือนครูประกาศนียบัตรต่าง ๆ รวมทั้งชั้นปริญญาด้วย การกำหนดงานให้ครูทำก็ต้องอยู่ในความควบคุมของสภา เช่น โรงเรียนทุกแห่ง ชั้นหนึ่งจะจุนักเรียนเกิน 30 คน ต่อครู 1 คนไม่ได้ และชั้นประถม จะต้องใช้ครูประกาศนียบัตร ป. ชั้นมัธยมต้น ป.ป. ชั้นมัธยมปลาย ป.ม. อาจารย์จะต้องใช้ครูประกาศนียบัตร ป.อ. ทั้งนี้เป็นต้น ส่วนการคุ้มครองฐานะของครูนั้นสภามีหน้าที่ช่วยเหลือสมาชิกในทางประหยักรายจ่าย เช่น เรื่องที่อยู่ ควรตั้งเป็นนิคมใดก็ตั้งเสีย ของอุปโภคบริโภคควรจะให้สมาชิกซื้อได้ด้วยราคาถูก ก็ควรมีร้านแบบสหกรณ์ผู้ซื้อขึ้น มีที่สำหรับสมาชิกอาจเล่นได้ โดยไม่ต้องเสียเงินแพง มีรณให้สมาชิกเช่าได้ด้วยราคาถูก มีที่พักให้สมาชิกไปตากอากาศได้ฟรี มีห้องสมุด หอประชุม และสโมสร เช่นสมาคมทั้งหลายจะพึงมี เหล่านี้ให้เป็นไปโดยการประหยัคและได้ประโยชน์ทั้งสิ้น

ในข้อ 3. การส่งเสริมสมรรถภาพของครู สภามีหน้าที่รับรองความรู้ ความสามารถของสมาชิก ครูคนใดแม้จะสอบไล่ได้ประกาศนียบัตรหรือปริญญามาจากสถานศึกษาแห่งใด ชั้นไหนก็ตาม ถ้าสภานี้ยังมิได้รับรองความรู้ความสามารถของผู้นั้น ก็ยังทำงานครูยังไม่ได้อยู่ที่นั่น เพราะฉะนั้นสภาจะต้องมีกรรมการสอบสวนและรับรอง-

ความรู้ความสามารถของสมาชิกขึ้น และการอบรมสมาชิกก็ควรมีประจำปี

ผู้ที่เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสมาคมครูคงจะมีหลายคน จนกระทั่งในปี 2488 นายทวี บุญยเกษตร³ จึงได้เสนอพระราชบัญญัติครูขึ้น โดยให้เหตุผลว่า การศึกษาของชาติ หาได้อยู่ที่ปีโครงการดีเท่านั้นไม่ แต่เราต้องมีครูที่ดีด้วย คือต้องมีครูที่มีความสามารถในอันที่จะสอนเด็กทั้งในด้านวิชาการและในทางอบรมจิตใจ ซึ่งประการหลังนี้ถือว่าสำคัญที่สุด ไม่ใช่สอนเพื่อให้แล้วไปวันหนึ่ง ๆ ครูที่จะมีคุณสมบัติดังกล่าวนี้หาได้ไม่มากนัก และยิ่งกว่านั้นแม้ที่มีอยู่ก็พยายามละอาชีพรู้ออกไป เพราะทนต่อความเป็นครูที่มีเงินเดือนน้อยไม่ได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 จึงตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือส่งเสริมอาชีพครูให้ก้าวหน้าขึ้น

หลักการใหญ่ของพระราชบัญญัติครู⁴ พ.ศ. 2488 นี้ เพื่อให้มีครูสภาขึ้น และมีหลักการซึ่งเป็นสาระสำคัญ 3 ประการคือ

1. เพื่อให้ความคิดเห็นเป็นสภาที่ปรึกษา และนโยบายการศึกษาของชาติ
2. เพื่อช่วยฐานะครู
3. ทำหน้าที่แทน ก.พ.

ประโยชน์ของแต่ละข้อ คือ

- ข้อ 1. เป็นประโยชน์ของชาติไทยส่วนรวม
- ข้อ 2. เป็นประโยชน์โดยตรงของครู
- ข้อ 3. เพื่อความสะดวกในการปกครองบังคับบัญชา

³ธรรมเกียรติ กั่นอริ, "ครูสภา สมาคมอาชีพของครู," วิทยาสาร, 24 (เมษายน, 2516), 6 - 10.

⁴ทวี บุญยเกษตร, "บันทึกเรื่องพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488," วิทยาจารย์, เล่มที่ 45, ตอนที่ 2, 39 - 45.

เมื่อตั้งคุรุสภาแล้วไต่ถามกิจการต่าง ๆ ในเรื่องช่วยฐานะครูที่กระทรวงศึกษา-
 ธิการเคยทำอยู่ เช่น สมาคมช่วยเพื่อนคณะศึกษา ซึ่งจัดตั้งขึ้นเกี่ยวกับงานกิจสงเคราะห์
 ก็กลายมาเป็นองค์การช่วยเพื่อนสมาชิกคุรุสภา (ช.พ.ค.) กิจการของสมาคมอาจารย์
 สมาคม ก็โอนมาเป็นกิจการของคุรุสภา ซึ่งแต่เดิมสมาคมอาจารย์สมาคม เป็นสมาคมระดับ
 ชาติ⁵ ช่วยทางราชการในการส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาบุคคลในวงการศึกษาคืออย่าง
 มีประสิทธิภาพ สมาคมนี้มีรัฐมนตรีว่าการและปลัดกระทรวงเป็นสภานายกและอุปนายก
 โดยตำแหน่งของสมาคม ซึ่งก็มีรูปแบบโครงสร้าง กรรมการบริหารคล้าย ๆ คุรุสภาใน
 ปัจจุบัน

สุวัตร ศิลปอนันต์⁶ รองเลขาธิการคุรุสภา กล่าวถึงสาเหตุที่ตั้งคุรุสภาและ
 ประโยชน์ของคุรุสภาไว้ว่า การที่มีคุรุสภาเป็นองค์การ ของครูก็ด้วยความพยายามและ
 มุ่งมั่นที่จะสร้างความเป็นอยู่ ชีวิตของครู ความรู้สึกนึกคิดของครู อนาคตของครูให้เป็น
 บวกให้ได้ คุรุสภาเป็นที่พึ่งของครู เป็นที่ซึ่งครูมาเรียกร้องขอความเป็นธรรม มาขอ
 ค่าปรับค่าหรือ คุรุสภาเป็นองค์การที่หลอมรวมเอาผู้คนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ
 ความถนัด ความสนใจต่าง ๆ ไว้คอยให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมอาชีพเดียวกัน กลุ่ม
 คนที่ทำงานในคุรุสภานั้นเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายงานให้เป็นหน่วยกลางทำหน้าที่ประสาน
 งาน ลอยดูแตกต่างหูต่างตา ภาษาฝรั่งเขาเรียกว่า Watch Dog คือเป็นหมาเฝ้ายาม
 เป็นคนยามเฝ้า และในหลาย ๆ เรื่องก็กระทำต่างครูแต่ละคน แล้วแต่ว่าใครมีความทุกข์
 ร้อนอย่างไรขึ้นมา ด้วยเหตุผลนี้ ในวงการครูจึงมีคุรุสภา ในวงการแพทย์ วงการ
 หมอ เรามีแพทยสภา ในวงการกฎหมายเรามีเนติบัณฑิตยสภา ฯลฯ ซึ่งมีความมุ่งหมาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵ วิทยากรย์, เล่ม 2. ตอนที่ 6 (ร.ศ.121), 205 - 216. และเล่ม
 20, ตอนที่ 21 (ร.ศ. 2463), 1623 - 1636.

⁶ สุวัตร ศิลปอนันต์, คำบรรยายแก่นักศึกษาวิทยาลัยครูพระนคร วันอังคาร
 ที่ 25 มกราคม 2520 ณ หอประชุมคุรุสภา. (อัครสำเนา.)

ที่จะเป็นศูนย์กลางของบุคคลที่เป็นสมาชิกหรือของบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องในค่านนี้
 คุรุสภาเราจึงเกิดขึ้นด้วยเหตุประการดังนี้

คุรุสภาหรือองค์การครูนี้ตั้งขึ้นมาโดยคำนึงถึงตัวครูแต่ละคน อาชีพครู และ
 องค์การของครู การดำเนินการใด ๆ จึงต้องคำนึงถึงสิทธิ ผลประโยชน์ของครู ทำ
 อย่างไรครูของเราจึงจะอยู่ดีกินดี ปฏิบัติงานด้วยความสะดวกสบาย ได้รับการเหลียวแล
 จะคล้ายทุกขรอนไค้อย่างไรเวลามีปัญหา ฯลฯ ทำอย่างไรอาชีพครูจึงจะเด่น มีเกียรติ
 มีศักดิ์ศรี มีสง่า เป็นที่เชิดหน้าชูตา เป็นที่เคารพยกย่องนับถือของนักเรียน ของผู้ปกครอง
 เป็นอาชีพที่ใคร ๆ ก็ให้เกียรติ เป็นอาชีพที่คนที่มีฝีมือ ใฝ่ฝันและพยายามที่จะไค้เข้ามา
 สู่อชีพครูไค้ได้ อาชีพครูไม่ควรเป็นอาชีพที่ใคร ๆ คิดกันว่า ไม่มีทางไปทางอื่นไค้มา
 เป็นครู มาเรียนครู สำหรับองค์การครู หรือคุรุสภา ก็ทำหน้าที่ดูแลไค้ครูอยู่ในกรอบ
 ในขอบข่ายอันสมควร คอยพยายามหาทางที่จะไค้ครูอยู่ดีกินดี เพื่อครูจะไค้ปฏิบัติงานไค้
 มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่ออาชีพนี้จะเป็นที่ยอมรับนับถือและเป็นไค้ให้เกียรติแก่คนทั่ว ๆ ไป
 สถาบันครูจึงมีหน้าที่ 2 ประการ คือ

1. เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะและมาตรฐานของครู
2. ส่งเสริมสวัสดิการ โดยพยายามจัดสวัสดิการไค้ครูไค้นอกเหนือจากที่
 ้เขาไค้อยู่แล้ว และทำหน้าที่เป็นผู้แทน ผู้ประสานประโยชน์ ทำการเรียกร้อง ทำการ
 ้ต่อรอง ทำการเสนอปัญหาเพื่อไค้นายจ้างหรือหน่วยงานเจ้าสังกัดจัดสรรไค้

คุรุสภาปัจจุบันมีอายุถึง 32 ปีแล้ว มีผู้บริหารคุรุสภาคือ คณะกรรมการอำนวยการ
 คุรุสภา ตามสาระสำคัญของพระราชบัญญัติครูฉบับใหม่ ฉบับที่ 4 ซึ่งไค้ผ่านสภาที่ปรึกษา
 ของนายกรัฐมนตรี เมื่อ 19 พฤศจิกายน 2519 ไค้กำหนดไค้ให้กรรมการอำนวยการคุรุสภา
 ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 เป็นรองประธาน อธิบดีทุกกรมและหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะ เป็นกรมในกระทรวงศึกษา-
 ธิการ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และไค้ให้สมาชิกคุรุสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ
 ของคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา

คณะกรรมการอำนวยการนี้ จะแต่งตั้งผู้แทนสมาชิกคุรุสภาจากกรุงเทพมหานคร
 หนึ่งคน และสมาชิกคุรุสภาจากเขตการศึกษาทุกเขต เขตละหนึ่งคน เป็นกรรมการที่ปรึกษา

มีหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา กรรมการที่ปรึกษา
นี้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี กรรมการอำนวยการนี้จะมีการประชุมเป็นประจำ
อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

พระราชบัญญัติฉบับนี้แตกต่างจากฉบับ พ.ศ. 2488 อยู่บ้าง คือ ในพระราช-
บัญญัติฉบับใหม่จะไม่มีการการที่ได้มาจากการเลือกตั้งสมาชิกคุรุสภา กรรมการที่เลือก
ตั้งเข้ามานี้จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการอำนวยการเท่านั้น

ในคํานอํานาจหน้าที่ของคุรุสภา ตามพระราชบัญญัติใหม่ก็คล้าย ๆ กับพระราช-
บัญญัติฉบับเก่า แต่เน้นการพิทักษ์สิทธิของครู ส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการต่าง ๆ
และพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณภาพและประสิทธิภาพของครูมากขึ้น

อํานาจหน้าที่ของคุรุสภาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติฉบับใหม่ คือ

1. ให้ความเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการในเรื่องการจัดการศึกษาโดยทั่วไป
หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ประกอบการเรียน การสอน การฝึกอบรม การวัดผลและ
ประเมินผลการศึกษา การนิเทศการศึกษา และเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัด
การศึกษา

2. ควบคุมและสอดส่องจรรยาบรรณและวินัยของครู พิจารณาโทษครู
ผู้ประพฤติผิด และพิจารณาคำร้องทุกข์ของครู

3. พินิจสิทธิของครูภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

4. ส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ตามสมควร

5. พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณภาพและประสิทธิภาพของครู

6. ปฏิบัติการตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนแทนคณะ-
กรรมการข้าราชการพลเรือน และแต่งตั้งอนุกรรมการต่าง ๆ ให้มีอํานาจหน้าที่ และ
ปฏิบัติการแทนอนุกรรมการ ข้าราชการพลเรือนต่าง ๆ แล้วแต่กรณีสำหรับข้าราชการ ครู

7. ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดแทน
ก.จ.และแต่งตั้งอนุกรรมการให้ มีอํานาจหน้าที่และปฏิบัติการแทนได้ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ข้าราชการส่วนจังหวัด ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้สอนประจำในสถานศึกษาขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัด

จากพระราชบัญญัติครูนี้ สรุปได้ว่า ครูสภามีอำนาจหน้าที่รวมได้ 4 ประการคือ

1. รับปรึกษาและให้ความเห็นเรื่อง เกี่ยวกับการศึกษา แก่กระทรวง-
ศึกษาธิการ
2. ควบคุมและสอดส่องจรรยาบรรณและวินัยของครู พิจารณาลงโทษครู
ผู้ประพฤติผิด ตลอดจนพิจารณาค่าธรรมเนียมของครู
3. รักษาผลประโยชน์ ช่วยเหลือ และส่งเสริมครูทั้งในค่าน้ำสวัสดิการ
และวิชาการ
4. ปฏิบัติงานการบริหารงานบุคคลแทน ก.พ. และ ก.จ.⁷

สรุปงานของครูสภาในรูปแบบสถาบัน ครูสภาทำหน้าที่ 3 ประการในสภาเดียวกันคือ⁸

1. สถาบันบริหารงานบุคคลกลางของครู (เฉพาะข้าราชการครูและครู
องค์การฯ)
2. สถาบันอาชีพครู (สถาบันวิชาชีพ)
3. สถาบันรักษายกประโยชน์ (Teacher Union)

ในปี 2518 มีคณะผู้อำนวยกาฯ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ มูลนิธิ ชุมนุม
และอื่น ๆ ที่ทำงานในนามครูสภาใน 3 ฐานะ ดังนี้⁹

- ก. ในฐานะสถาบันบริหารงานบุคคลกลาง (องค์การกลางบริหารงานบุคคลแทน
ก.พ. และ ก.จ.)
 1. คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับหลักสูตรและการ การสอน
 2. คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับตำแหน่งและอัตราเงินเดือน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁷ ปฏิสารครูสภา พ.ศ. 2515 (เอกสารเผยแพร่กิจการของครูสภา)
(พระนคร : โรงพิมพ์ครูสภาอากพราว, 2515), หน้า 2.

⁸ วีระ คำวิเศษณ์, เรื่องเดิม, หน้า 276.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 277 - 279.

3. คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับวินัยและส่อคสองมารยาทของครู (วรรคหลัง
คำคาบเกี่ยวกับสถาบันวิชาชีพ)

4. คณะอนุกรรมการคำร้องทุกข์ของครู

5. คณะอนุกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน เพื่อรับทุนรัฐบาลไปศึกษา ณ
ต่างประเทศตามความต้องการของคุรุสภา

คณะอนุกรรมการชุดนี้ ทำหน้าที่เหมือน อ.ก.พ. วิสามัญ

ข. ในฐานะสถาบันวิชาชีพ

1. คณะอนุกรรมการชุมนุมวิชาการของคุรุสภา

2. คณะอนุกรรมการจัดปฐกถาของคุรุสภา

3. คณะอนุกรรมการวิจัยของคุรุสภา

4. คณะอนุกรรมการดำเนินการแปลคำรภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย

5. คณะผู้อำนวยการ อ.ส.ช. (การอบรมเพื่อสอบวิชาชุด)

6. คณะผู้อำนวยการจัดการศึกษาคณะคุรุรอน (อ.ศ.ร.)

7. คณะผู้อำนวยการการสอนวิชาชุดครูทางไปรษณีย์ของคุรุสภา

8. คณะอนุกรรมการวิชาการของคุรุสภา (ก.ว.ค.)

9. คณะอนุกรรมการว่าด้วยกาโรงเรียนราษฎร์

ค. ในฐานะสถาบันรักษามาตรประโยชน์

1. คณะอนุกรรมการส่งเสริมสวัสดิการของคุรุสภา

2. คณะอนุกรรมการการบริหารสถานพยาบาลของคุรุสภา

3. คณะอนุกรรมการฉาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนสมาชิกคุรุสภา (ช.พ.ค.)

4. คณะกรรมการฉาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนสมาชิกคุรุสภาในกรณีคุ้มครอง
ถึงแก่กรรม (ช.พ.ต.)

5. คณะกรรมการผู้อำนวยการฉาปนสถานคุรุสภา วัตถุประสงค์

6. คณะกรรมการบริหารมูลนิธิช่วยการศึกษา บุตรสมาชิกคุรุสภา

๗๐. คณะกรรมการบริหารมูลนิธิช่วยคนตาบอดในพระบรมราชูปถัมภ์
8. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือสมาชิกคุรุสภาค่านกฎหมาย
9. คณะกรรมการองค์การค้ำของคุรุสภา

ดูตามพระราชบัญญัติครูแล้ว คุรุสภาก็เป็นองค์การกลางบริหารงานบุคคลฝ่ายครูในระดับชาติ ทำหน้าที่แทน ก.พ. และ ก.จ. แต่ความจริงแล้วกฎหมายให้อำนาจเพียงปฏิบัติการแทน คุรุสภาจึงไม่มีอำนาจเด็ดขาดดังที่ ก.พ. มี ซึ่งเรื่องนี้ได้มีบันทึกของคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตีความไว้แล้วว่า คุรุสภาให้อำนาจปฏิบัติการแทน ก.พ. ทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องต่อไปนี้¹⁰

1. การตีความและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
2. การควบคุมดูแลกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
3. ดูแลและจัดการศึกษาของนักเรียนฝ่ายพลเรือนในต่างประเทศ
4. การออกกฎและระเบียบต่าง ๆ

ในทำนองเดียวกันเมื่อคุรุสภาได้ปฏิบัติการแทน ก.จ. ก็สามารถทำได้ทุกเรื่อง ยกเว้น

1. การตีความ และวินิจฉัยปัญหาแทน ก.จ.
2. การควบคุมดูแลกิจการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการส่วนจังหวัด
3. การควบคุมดูแลการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติไม่ถูกต้อง
4. ออกกฎ ก.จ. และวางระเบียบต่าง ๆ

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 455 - 456.

ความสัมพันธ์ของครูสังกัดกลาง ๆ กับครูสภา¹¹

สังกัดของครู	ครูสภา	
	สถาบันบริหารงานบุคคล	สถาบันวิชาชีพ
ข้าราชการครู	✓	✓
ครูองค์การบริหารส่วนจังหวัด	✓	✓
ครูเทศบาล	-	✓
ครูโรงเรียนราษฎร์	-	✓
ครูกรุงเทพมหานคร	-	✓
ครูสังกัดอื่น ๆ	-	✓

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่า ครูสภาเป็นเพียงองค์การกลางบริหารงานบุคคลระดับชาติ เฉพาะสายงานครู 2 สังกัด คือ กระทรวงศึกษาธิการ และองค์การบริหารส่วนจังหวัด 70 แห่ง ส่วนครูสังกัดอื่น ๆ เกี่ยวข้องกับครูสภาเฉพาะในค้ำสถาบันวิชาชีพเท่านั้น เพราะแต่ละสังกัดก็มีองค์การกลางบริหารงานบุคคลของตน คือ กจ. กพ. และ กก. ปฏิบัติการบริหารบุคคลอนุโลมตาม ก.พ.

วีระ คำวิเศษ¹² ได้ศึกษาแนวโน้มของการบริหารงานบุคคลในอนาคตไว้ว่า ถ้าผู้บริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ ยังคงยึดถือโครงสร้างของครูสภาในปัจจุบันอยู่ ครูสภาจะยังคงทำหน้าที่ 2 บทบาทอยู่ต่อไป คือ บทบาทเป็นองค์การกลางบริหาร

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 454 - 456.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 457.

งานบุคคลสำหรับข้าราชการครูที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และข้าราชการส่วนจังหวัด
ตำแหน่งครู กับบทบาทเป็นสถาบันวิชาชีพ การไม่เปลี่ยนแปลงบทบาทแรกเป็นที่พอใจขององค์การ
การบริหารส่วนจังหวัด **เขตขยาย** และกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ต้องเปลี่ยนสถานะภาพของ
ตน แต่ทั้งหมดเป็นการชะงักงันในการพัฒนาการศึกษา คือขาดเอกภาพในการบริหารการ
ศึกษา ซึ่งรวมทั้งการบริหารงานบุคคลและเป็นการกระจายอำนาจการศึกษาเพียงเล็กน้อย

ในด้านบทบาทสถาบันวิชาชีพครู¹³ ครูสภาได้จัดตั้งหน่วยมาตรฐานวิชาชีพครูขึ้น
ในปี 2519 ซึ่งเป็นความพยายามที่จะปรับปรุงครูสภาให้เป็นสถาบันวิชาชีพที่ถูกต้องตาม
หลักการมากยิ่งขึ้น ในอนาคตอันใกล้การเปลี่ยนโครงสร้างครูสภายังจะไม่บังเกิดขึ้น
แต่การปฏิบัติตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ช่วย
ให้การบริหารงานบุคคลฝ่ายครูยึดมั่นในระบบคุณธรรมมากขึ้น ส่วนในอนาคตอันใกล้ ครู
สภาคงทำหน้าที่เพียงสถาบันวิชาชีพและมีคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) เพื่อเป็น
องค์การกลางบริหารงานบุคคลฝ่ายครูเพียงองค์การเดียว ทั้งนี้เป็นไปตามแนวความคิด
ของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาที่ได้เสนอแนะไว้

วีระ คำวิเศษณ์¹⁴ ได้เสนอรูปแบบของหน่วยงานบริหารงานบุคคลฝ่ายครูใน
อนาคตไว้ดังนี้

1. ให้มีองค์การกลางบริหารงานบุคคลฝ่ายครูเพียงองค์การเดียว เรียกว่า
คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ให้ ก.ค. เป็นหน่วยงานมีฐานะเทียบเท่ากรม
มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ ก.พ. และกำหนดให้มี อ.ก.ค.สามัญ และวิสามัญ

อ.ก.ค.สามัญได้แก่ อ.ก.ค.จังหวัด มีหน้าที่ช่วย ก.ค. ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และตามที่ ก.ค. มอบหมาย

¹³วีระ คำวิเศษณ์, "หน่วยมาตรฐานวิชาชีพครู : งานหลักของครูสภาใน
อนาคต," วิทยาสาร, 27 (15 กันยายน, 2519), 15 - 19.

¹⁴วีระ คำวิเศษณ์, เรื่องเดิม, หน้า 458.

ส่วน อ.ก.ค.วิสามัญ ทำหน้าที่เกี่ยวกับตำแหน่งและอัตราเงินเดือน กฎหมาย และระเบียบข้าราชการครู เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ เกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ เกี่ยวกับอัตราค่าจ้างและการจัดชั้นเรียน และเกี่ยวกับการพัฒนาครู

บทบาทของคุรุสภาที่เป็นทั้งหน่วยบริหารงานบุคคลและสถาบันวิชาชีพนั้น ได้มีผู้เสนอความเห็นไว้ว่า¹⁵ ควรจะให้คุรุสภามีบทบาทเพียงอย่างเดียว คือเป็นสถาบันวิชาชีพของบุคคลในสาขาครู และเมื่อไปทำงานอยู่หน่วยงานใด ก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงานนั้น แต่ครูทุกคนต้องเป็นสมาชิกคุรุสภา ซึ่งแสดงว่า คุรุสภาไม่ควรทำงานด้านบริหารบุคคล เพราะว่าหน่วยงานบริหารบุคคลกลางของไทยก็มีอยู่แล้ว คือ ก.พ. เพราะว่าการข้าราชการพลเรือนประเภทอื่น ๆ ขอลำนาจบริหารบุคคลไปทำเองอย่างคุรุสภาบ้าง ต่อไป ก.พ. ก็เป็นหน่วยงานที่หมดความหมาย ทั้งจะทำให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อน ล้าช้า เกี่ยงกันรับผิดชอบ และยังทำให้เกิดการสิ้นเปลือง การตัดสินใจใด ๆ ก็ไม่เด็ดขาด เพราะ ก.พ. ไม่ได้อบรมอำนาจเต็มที่ให้แก่คุรุสภา เวลาที่มีเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่ต้องการสั่งการเด็ดขาด คุรุสภาก็ยังต้องเสนอไปยัง ก.พ. เพื่อให้เป็นผู้พิจารณา ซึ่งงานนี้ควรจะสำเร็จในเร็ววัน จำต้องล่าช้าออกไปอีก ซึ่งก็นับว่าไม่เป็นการประหยัดเวลาอีกด้วย

สุทิน เอมะพันธ์¹⁶ ได้เสนอความคิดอีกว่า การมอบอำนาจการบริหารบุคคลที่คุรุสภาปฏิบัติอยู่นั้นไปให้ ก.พ. ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความเสมอภาคระหว่างข้าราชการพลเรือนด้วยกัน ซึ่งจักความระแวงของ-

¹⁵ วีระ คำวิเศษณ์, "หน่วยมาตรฐานวิชาชีพครู : งานหลักของคุรุสภาในอนาคต," วิทยาสาร 27 (กันยายน 2519), 18 - 19.

¹⁶ สุทิน เอมะพันธ์, "การบริหารงานบุคคลของคุรุสภา (เฉพาะข้าราชการครู)" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2510).

ข้าราชการประเภทอื่นที่เกรงว่าข้าราชการครูได้เปรียบกว่า เพราะมีองค์การบริหาร
งานบุคคลของตน และยังเป็นประโยชน์ต่อ ก.พ. เอง โดยการตัดปัญหาให้ข้าราชการ
ประเภทอื่นที่คิดจะแยกตัวออกจาก ก.พ. ขอแยกและจัดตั้งองค์การบริหารงานบุคคลของ
ตนเองขึ้น ซึ่งวันหนึ่ง ก.พ. ซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการ-
พลเรือน คงจะหมดความสำคัญลงและสลายตัวไปโดยปริยาย

ถ้าหากครูสภาไม่ยอมมอบอำนาจบริหารบุคคลคืนให้แก่ ก.พ. ก.พ. ก็ควรจะ
มอบอำนาจเต็มในการบริหารบุคคลแก่ครูสภาเสียเลย โดยเฉพะอำนาจในการวินิจฉัย
สั่งการ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน ก.ค., ก.อ.

สำหรับแนวทางที่จะให้ครูสภาเปลี่ยนมาทำงานทางค่านิยมวิชาชีพอ่างเดียว
นั้น อาจยึดถือรูปแบบของ แพทยสภา เนติบัณฑิตสภา วิศวกรรมสถาน นำมาศึกษาหา
แนวทางที่ดีสำหรับสภาของครู

คณะกรรมการ แพทยสภาส่วนหนึ่งประกอบด้วยคณบดีคณะแพทยศาสตร์ของทุก
มหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยผลิต อธิบดีกรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แพทย์ บุคคลเหล่านี้มา
ร่วมปรึกษาหารือเพื่ออนุมัติ ออกวุฒิบัตร แสดงความรู้ความชำนาญให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพ
เวชกรรม ก่อนจะให้ก็ต้องมีการฝึกอบรม และก่อนดำเนินการฝึกอบรมก็ต้องรับรองวิทย-
ฐานะของสถาบันผู้ผลิตก่อน ซึ่งจะต้องตรวจดูหลักสูตรแพทย์ หรือถึงขั้นควบคุมอาจารย์
แพทย์ก่อน ในแง่นี้จะเห็นว่าหน่วยผลิตกับหน่วยใช้มาพบกับที่สถาบันวิชาชีพ

เนติบัณฑิตยสภามีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาเนติศาสตร์ และการประกอบ
วิชาชีพทางกฎหมาย รวมทั้งจัดให้มีทุนเพื่อการศึกษาด้านกฎหมาย ควบคุมมารยาททนาย
ความตามกฎหมาย ส่งเสริมความสามัคคีและผูกงเกี่ยวติของสมาชิก

คณะกรรมการ เนติบัณฑิตยสภาประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นนายก อธิบดี
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และอธิบดีกรมอัยการ เป็นอุปนายก และกรรมการอื่นอีกมีจำนวนไม่
ต่ำกว่าสิบหกคน ซึ่งจะได้เลือกทั้งจากสามัญสมาชิกของเนติบัณฑิตยสภา คณะกรรมการนี้
มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของ เนติบัณฑิตยสภาให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับของ
เนติบัณฑิตยสภา

ในค่านวิชาชีพอวิศวกรรม ที่มีพระราชบัญญัติวิชาชีพอวิศวกรรมควบคุมผู้ประกอบการ อาชีพทางนี้ โดยกำหนดให้มี คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม (ก.ว.) ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน และกรรมการซึ่งรัฐมนตรีจะแต่งตั้ง จากข้าราชการกรมโยธาเทศบาล ศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยสองคน กับวุฒิวิศวกรใน สาขาวิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอุตสาหกรรม วิศวกรรมเหมืองแร่ และในสาขาวิศวกรรมอื่น ๆ ซึ่งจะได้อำนาจโดยพระราชกฤษฎีกา สาขาละสองคน คณะกรรมการนี้อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี มีหน้าที่ออกใบอนุญาต และเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม ออกข้อบังคับ วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ ขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต แบบใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การ ส่งพักใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาต ออกข้อบังคับวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ เที่ยมปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอทางช่างที่ไม่ใช่วิชาชีพวิศวกรรม ตามพระราชบัญญัติ เป็นคุณวุฒิในวิชาชีพวิศวกรรมและการทดสอบความรู้ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่มหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาอื่น ๆ เกี่ยวกับการศึกษาทางวิชา วิศวกรรมศาสตร์

ทั้งแพทยสภา เภสัชบัณฑิตยสภา และวิศวกรรมสถาน ต่างก็ทำหน้าที่เพียงสถาบัน วิชาชีพ ควบคุมผู้ประกอบการอาชีพ และส่งเสริมให้วิชาชีพก้าวหน้าขึ้น ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้ได้ มาพบกัน ทำให้เกิดความเข้าใจ รู้ความต้องการ ของกันและกัน

ลักษณะของวิชาชีพ

ได้บัญญัติให้แนวความคิดเกี่ยวกับวิชาชีพไว้ดังนี้ คือ

1. เป็นวิชาเฉพาะในระดับสูง หมายความว่าผู้ที่รู้วิชาการในระดับสูง ต้องเป็นผู้คงแก่เรียน ซึ่งผู้ได้รับการศึกษามาอย่างดีแล้วจะต้องมาให้บริการ และต้องมี ทัศนคติที่ดีต่อการบริการนั้น

2. ถือความสามารถที่จะสนองความต้องการของประชาชนเป็นเครื่องวัด ความสำเร็จ ไม่ใช่ถือความสามารถในการประกอบผลประโยชน์ใส่ตน

3. มีระบบการควบคุมการประกอบอาชีพนั้น¹⁷

ศาสตราจารย์ ดร. ละม้ายมาศ สรทัต¹⁸ ได้ให้เกณฑ์วิชาชีพไว้ดังนี้

1. วิชาชีพเป็นวิชาเฉพาะระดับสูง ในการเรียนวิชาชีพต้องใช้ความสามารถทางสมองในระดับสูง และต้องใช้ปัญญา เป็นอาชีพที่ต้องใช้เทคนิคในระดับสูง ในการประกอบอาชีพ

2. วิชาชีพต้องมีการสัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการวิจัยค้นคว้า ทดลองหาข้อเท็จจริงใหม่ ๆ ความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

3. วิชาชีพต้องมีความมุ่งหมายในแง่ปฏิบัติ ไม่ใช่เป็นวิทยากรภาคทฤษฎี แต่เพียงอย่างเดียว

4. วิชาชีพต้องมีระบบควบคุม

5. วิชาชีพต้องเป็นวิชาที่ให้บริการแก่ประชาชน ต้องการการเสียสละ ต้องมีศรัทธาอย่างแรงกล้า มีแรงจูงใจ

ดร. วิจิตร ศรีสอาน¹⁹ ได้กล่าวถึงวิชาชีพไว้ว่า

1. ต้องมีบริการต่อสังคม ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น เช่น บริการที่วิชาชีพทางการศึกษาจะให้แก่สังคม ก็ด้วยการผลิตครูและนักการศึกษาออกไปทำหน้าที่เกี่ยวกับโรงเรียน

2. มีระยะเวลาที่ให้การศึกษาแก่สมาชิกของอาชีพยาวนานพอสมควร อย่างน้อยควรปริญญาตรีขึ้นไป

¹⁷ พันธ์ น้อยแสงศรี, "การสอนเป็นวิชาชีพระดับสูงหรือไม่," ศูนย์ศึกษา, 11 - 12 (พฤศจิกายน - ธันวาคม, 2512), 18.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 18 - 22.

¹⁹ วิจิตร ศรีสอาน, "บทบาทของวิชาการศึกษาในสังคมปัจจุบัน," ศูนย์ศึกษา 14 (เมษายน, 2512), 17 - 18.

3. สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีเสรีภาพในการใช้ชีวิตรับนั้น ๆ มีเสรีภาพในการปฏิบัติงานตามลักษณะของคน

4. จะต้องมีการขยายบรรณ

5. มีสมาคมวิชาชีพ เป็นศูนย์กลางสำหรับยกมาตรฐานและเผยแพร่วิชาการ เป็นศูนย์สัมพันธ์ของสมาชิก

เพราะลักษณะของวิชาชีพทั้งกล่าวมาแล้ว วิชาชีพต่าง ๆ จึงต้องมีการควบคุม ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง มีการจัดตั้งสถาบันวิชาชีพชั้นสูงเพื่อจะทำให้บุคคลที่อยู่ในสายงานเดียวกันมีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือของสังคม มีหน้าที่ในการแก้ไข แก่ข่าว เมื่อมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชื่อเสียงหรือการเข้าใจผิดต่ออาชีพนั้น ๆ ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่กระจายข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพไปยังสื่อมวลชนต่าง ๆ ทำการวิเคราะห์วิจัยหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพของตน และพยายามหาทางเผยแพร่ข่าวสารและผลการวิจัยหาข้อมูลไปสู่บุคคลในวงอาชีพด้วย นอกจากนี้ การเมืองการอาชีพใหญ่เพียงแห่งเดียว ไม่ว่าจะอยู่ในระดับท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด เขต หรือระดับชาติ ผู้แทนหรือโอรฆกขององค์การย่อมจะอ้างสิทธิเป็นตัวแทนของบุคคลในอาชีพได้เต็มภาคภูมิ ความเรียบร้อย ความพร้อมเพรียง และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันย่อมเกิดในหมู่สมาชิกขององค์การ

สำหรับสถาบันครู คร. สุวัฏร์ ศิลปอนันต์²⁰ ได้เสนอความมุ่งหมายใหญ่ ๆ ไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาปัญหาทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาที่เกี่ยวกับสภาวะของบ้านเมือง และสภาพงานเพื่อหลอมรวมเป็นความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาของชาติ

2. เพื่อร่วมมือกับองค์การและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงการศึกษา

²⁰สุวัฏร์ ศิลปอนันต์, "หลักการของสถาบันครู" การสัมมนาเรื่องการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยครู, 19 - 23 มกราคม 2519 ณ สว่างคณิวาส สมุทรปราการ.

3. เพื่อสนับสนุน คุ้มครอง และปรับปรุงคุณลักษณะ ฐานะ ความสนใจ ของผู้ประกอบการที่พหุ ทลอดคนสร้างเกียรติและศักดิ์ศรีของครูให้สูงเกินที่คิดเหินม และ นำหน้าอาชีพอื่น โดยการปลูกฝังความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพ จรรยาบรรณ และศีล-ธรรมแก่ครูและนักการศึกษาทั้งหลาย
4. เพื่อจัดหาอุปกรณ์ เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และบุคคลองค์การอื่นได้รับ และแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะมาตรการต่าง ๆ ต่อ-รัฐบาลที่มีผลต่อครู
5. เพื่อริเริ่มและช่วยเหลือแผนงาน และโครงการที่จะสร้างความก้าวหน้า ให้การศึกษา ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
6. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาความต้องการของนักเรียนใน ทุก ๆ ด้าน และแสวงรูปแบบของการศึกษาที่จะสนองความต้องการดังกล่าว เพื่อหาหลัก ประกันว่านักเรียนทุกคนจะได้เติบโตขึ้นมาสมบูรณ์ครบทุกด้าน
7. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการศึกษา เพื่อยกมาตรฐานการศึกษา โดยการใช้ความช่วยเหลือและแนะแนวแก่โรงเรียน ศูนย์ต่าง ๆ และนักวิจัย
8. เพื่อสร้างความเข้าใจและไมตรีระหว่างชาติ ค่าเป็นการเพื่อเสริม สร้างระบอบประชาธิปไตย และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชนในชาติ ตลอดจน ระบบการศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล
9. เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อสัมพันธ์กับครูชาติต่าง ๆ และการ ประชุมสัมมนานานาชาติ
10. เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้ประกอบการอาชีพครูทุกระดับ ตั้งแต่ระดับเด็กเล็กจนถึงมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างความเสมอภาค ด้านฐานะทางสังคม และเงินเฟื้อง
11. เพื่อจัดทำหนังสือพิมพ์และวารสาร เพื่อให้สมาชิกได้รับข่าวสารโดย สม่าเสมอ
12. เพื่อทำการทดลองที่สำคัญ ๆ เช่น วิธีสอน ฯลฯ

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของสถาบันอาชีพครู มีขึ้นก็เพื่อยกระดับฐานะครู เสริมสร้างประสิทธิภาพของครู สร้างความก้าวหน้าและความดีเด่นให้แก่อาชีพครู ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ปกป้องสวัสดิภาพและสวัสดิการของครู

สำรวจ อูอินทู²¹ ได้กล่าวถึงการจัดตั้งองค์การครู หรือสถาบันวิชาชีพครูไว้ว่า มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อคุ้มครองป้องกันสวัสดิภาพของครู
2. เพื่อปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น เพื่อให้บังเกิดประโยชน์แก่เด็กและสังคม

ดังนั้น บทบาทขององค์การวิชาชีพครูก็เพื่อยกระดับฐานะครู และความเป็นผู้นำให้เพิ่มขึ้น และให้เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป ช่วยยกระดับฐานะครูให้มั่นคงและมีความก้าวหน้าในค่านวิชาชีพ

จุดมุ่งหมายขององค์การอาชีพครูมีดังนี้ คือ

1. เพื่อยกระดับสวัสดิการของสมาชิกให้ดีขึ้น
2. ทำความเจริญให้แก่อาชีพครูและตัวครู

โดยทั่วไปผลงานขององค์การอาชีพครูมักจะก่อให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้ คือ

1. ปรับปรุงสภาวะการศึกษาภายในรัฐและชุมชน
2. เผยแพร่ข่าวสารทางการศึกษา
3. พัฒนาจิตใจให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และให้เกิดความเข้าใจอันดี

ระหว่างครูด้วยกัน

4. จัดการเผยแพร่วิชาชีพครู
5. หาโอกาสที่จะพัฒนาสังคม
6. ก่อให้เกิดการจริงจังในการกระทำ

²¹สำรวจ อูอินทู "การศึกษาสถานะครูของประเทศในภาคพื้นเอเชีย" วิทยานิพนธ์ครูศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507), หน้า 48-49.

7. ให้สวัสดิการแก่ครูในเรื่อง เงินเดือน การประกัน และการปลดเกษียณ
8. ช่วยให้เกิดความร่วมมือกันในงานอาชีพครู ซึ่งไม่มีทางอื่นที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ นอกจากการจัดตั้งองค์การครูขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครู และครูสภา

ในปี พ.ศ. 2498 คร. สുകิจ เหล่าสุนทร²² ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง A Story of the Current Status of Teacher Personnel in the Secondary and Vocational Schools of Bangkok, Thailand, with a View to Program Improvement วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อทราบถึงหลักฐานเดิมและความเป็นไปในปัจจุบันของครู เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาปัญหาที่ครูประสบ และการแก้ไขปรับปรุงในทางการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีสังเกตแบบสอบถามไปให้ครูตามโรงเรียนต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 79 โรงเรียน เป็นจำนวนครูทั้งหมด 1,340 คน เป็นครูชาย 486 คน ครูหญิง 854 คน การวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า ฐานะความเป็นอยู่ของครูยังไม่มั่นคง ครูส่วนใหญ่มีรายได้ไม่สอดคล้องกับรายจ่าย ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่า กระทรวงศึกษาธิการ ครูสภา องค์การการศึกษาอื่น ๆ ควรจะสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับภาวะความเป็นอยู่ของครู เพื่อจะได้เป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ในปี 2502 แผนกคนคว่ำ กองการวิจัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ²³ ได้ทำการสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครูในสังกัดโรงเรียนทุกประเภท โดยวิธีสังเกต

²²Sudchai Lao Sunthara, A Study of the Current Status of Teacher Personnel in the Secondary and Vocational Schools of Bangkok, Thailand, with a view to Program Improvement, Thesis for the Doctor of Education Degree, Indiana University, 1955.

²³กองการวิจัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, การวิจัยทางการศึกษา. เล่มที่ 6, 2504.

สอบถามไปให้ตอบ การสำรวจครั้งนี้ได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง คือส่งแบบสอบถามไปให้ครู เป็นจำนวนร้อยละ 20 ของจำนวนครูทั่วประเทศเป็นผู้ตอบ แบบสอบถามนี้เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของครู ภาวะสมรส ฐานะทางเศรษฐกิจ การสอนและการอบรมเด็ก การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ความคิดเห็น และความช่วยเหลือที่ต้องการ ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและช่วยเหลือครูโดยตรงกับกรณี แบบสอบถามที่ส่งออกไปเป็นจำนวน 20010 ฉบับ ได้รับคืนมา 16,925 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.59 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผลของการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า ภาวะความเป็นอยู่ของครูยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ควรจะได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น เกี่ยวกับสวัสดิการของครูและครอบครัว การเพิ่มความรู้ด้านวิชาการ การเลื่อนวิทยฐานะ และให้ข้อเสนอแนะว่า กระทรวง องค์กร และหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรได้ดำเนินการช่วยเหลือต่อไป

ปี พ.ศ. 2503 เจตน์ โชติกเสถียร²⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจปัญหาครู โรงเรียนราษฎร์ เป็นการสำรวจปัญหาครูในโรงเรียนราษฎร์ทั้งในด้านวิชาการ และสวัสดิการทั่ว ๆ ไป การสำรวจครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนราษฎร์ เฉพาะในเขตพระนครและธนบุรี รวม 10 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนชาย 5 โรงเรียน โรงเรียนหญิง 5 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างครู 1 ต่อ 6 ของจำนวนครูทั้งหมดของแต่ละโรงเรียน เป็นจำนวนครูทั้งสิ้น 145 คน ผลของการวิจัยปรากฏว่า ครูในโรงเรียนราษฎร์ยังอยู่ในฐานะที่ไม่มั่นคง ได้รับบริการจากกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งทางด้านการเงิน วิชาการ และสวัสดิการอื่น ๆ เมื่อเทียบกับโรงเรียนรัฐบาลแล้ว เห็นว่าน้อยมาก ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ครูสภาควรจะให้ความช่วยเหลือทางบริการต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่

²⁴ เจตน์ โชติกเสถียร, "การสำรวจปัญหาครูในโรงเรียนราษฎร์" (วิทยานิพนธ์ครูศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2503).

ในปีเดียวกันนี้ ปวีณา สัจพันธ์²⁵ ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการสำรวจฐานะของครูโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนครและธนบุรี โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการช่วยเหลือปรับปรุงฐานะและความเป็นอยู่ของครูโรงเรียนราษฎร์ให้สูงขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูตามโรงเรียนต่าง ๆ รวม 15 โรงเรียน เป็นโรงเรียนรับรองวิทยฐานะ 8 โรงเรียน และยังไม่ได้รับรองวิทยฐานะ 7 โรงเรียน แบบสอบถามที่แจกทั้งหมด 225 ฉบับ ได้รับคืน 140 ฉบับ ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางอาชีพครูของครูในโรงเรียนราษฎร์ยังอยู่ในระดับต่ำ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการและค่านอื่น ๆ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจะศึกษาให้กว้างขวางออกไป เพื่อทราบฐานะความเป็นอยู่ของครู และดำเนินการช่วยเหลืออย่างทั่วถึง

ปี พ.ศ. 2504 ไสว เพื่องวิทยารัตน์²⁶ ได้สำรวจสภาพความเป็นอยู่ของครูที่สอนในโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนครและธนบุรี การสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบปัญหาหรือข้อบกพร่องของครูโรงเรียนราษฎร์เพื่อจะได้เป็นแนวทางแก้ปัญหาต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนราษฎร์เฉพาะในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรี รวม 51 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนรับรองวิทยฐานะ 30 โรงเรียน โรงเรียนไม่รับรองวิทยฐานะ 21 โรงเรียน ใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปยังครูที่เลือกแล้ว 500 ชุด ได้กลับคืนมา 407 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.41 ผลของการวิจัยปรากฏว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครูโรงเรียนราษฎร์อยู่ในระดับต่ำ และจากแบบสอบถามครูกว่าครึ่งต้องการย้ายไปอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล ทั้งนี้ เพราะครูโรงเรียนราษฎร์

²⁵ปวีณา สัจพันธ์, "การสำรวจฐานะของครูโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2503).

²⁶ไสว เพื่องวิทยารัตน์, "การสำรวจสภาพความเป็นอยู่ของครูที่สอนในโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504).

ไม่มีเสถียรภาพที่มั่นคงทางอาชีพ ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันแก้ไข

ปี 2506 สหพันธ์องค์การอาชีพครูแห่งโลก²⁷ ร่วมกับองค์การศึกษาศาสตรและวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้ทำการวิจัยเรื่อง Survey of the Status of the Teaching Profession in Asia เพื่อทราบสถานะทางอาชีพครู การวิจัยทำโดยส่งแบบสอบถามไปให้ครูประเทศต่าง ๆ ตอบก็้อ ออสเตรเลีย บรูไน พม่า ลังกา จีน ฮองกง อินเดียน อินโดนีเซีย อิหร่าน อิสราเอล ญี่ปุ่น เกาหลี คุเวท มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม การวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า สถานะของครู ทั้งด้าน ความรู้ เศรษฐกิจ และสังคมของครู โดยทั่วไปยังอยู่ในขั้นไม่น่าพอใจ สำหรับประเทศไทยควรจะได้ปรับปรุงความรู้ของครูให้สูงขึ้น ทั้งด้านวิชาการ การสอน และจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งจะเป็นผลส่งเสริมคุณวุฒิและวิทยฐานะ ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจของครูด้วย การวิจัยนี้เน้นเกี่ยวกับ คุรุสภาเป็นองค์การช่วยเหลือครูที่สำคัญยิ่ง

พ.ศ. 2507 สาร์วาล ออินทุ²⁸ ได้สำรวจสถานภาพของครูในภาคพื้นเอเชียว่ามีฐานะอย่างไร โดยนำข้อมูลที่มีผู้สำรวจไว้แล้วมาวิเคราะห์ ประเทศที่นำข้อมูลมาวิเคราะห์มี 19 ประเทศ คือ เกาหลี คุเวท จีน (ไต้หวัน) ญี่ปุ่น ไทย บรูไน ปากีสถาน พม่า ฟิลิปปินส์ มลายู ลังกา ลาว เวียดนาม สิงคโปร์ อิหร่าน อินเดีย อินโดนีเซีย อิสราเอล และฮองกง สถานภาพของครูที่ศึกษานี้ศึกษาในด้าน สถานะทางวิชาการ (Academic Atatus) สถานะทางวิชาชีพ (Professional Status) สถานะทาง

²⁷World Confederation of Organization of the Teaching Profession, Survey of the Status of the Teaching Profession, 1963.

²⁸สาร์วาล ออินทุ, "การศึกษาสถานะครูของประเทศในภาคพื้นเอเชีย" (วิทยานิพนธ์คุรุศาสตรมหาบัณฑิต คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507).

เศรษฐกิจ (Economic Status) สถานะทางการเมือง (Political Status) สถานะแห่งชาติ (National Status) ได้กล่าว

1. สถานะทางวิชาการ²⁹ (Academic Status) ของครูในภาคพื้นเอเชียเป็นส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี ประเทศที่มีสถานะทางวิชาการสูงที่สุดได้แก่ประเทศไทย ประเทศที่มีสถานะทางวิชาการต่ำที่สุด ได้แก่คูเวต

2. สถานะทางเศรษฐกิจ³⁰ (Economic Status) ของครูในภาคพื้นเอเชียเป็นส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ประเทศที่มีสถานะทางเศรษฐกิจดีได้แก่สิงคโปร์ ประเทศไทยมีสถานะทางเศรษฐกิจดีเป็นอันดับ 2 ส่วนอินโดนีเซียมีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด

3. สถานะทางการเมือง³¹ (Political Status) ของครูของประเทศในภาคพื้นเอเชียเป็นส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ประเทศที่มีสถานะทางการเมืองดีที่สุด มี 5 ประเทศ ได้แก่ จีน (ไต้หวัน) ญี่ปุ่น บรูไน เวียดนาม และฮ่องกง ส่วนประเทศไทยมีสถานะทางการเมืองดีเป็นอันดับท้าย ซึ่งมีด้วยกัน 5 ประเทศคือ เกาหลี คูเวต ไทย ปากีสถาน และฟิลิปปินส์

²⁹ สถานะทางวิชาการ หมายถึง ความรู้ของครูทางด้านวิชาการ คุณภาพทางวิชาการ ของผู้ที่จะเป็นครู การรับสมัครและการสอบคัดเลือกเข้าเป็นครู การลงทะเบียนครู และการฝึกครูประจำการ

³⁰ สถานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง เงินเดือน ค่าตอบแทนเมื่อหมดสภาพครู การลา ที่อยู่อาศัย แลประโยชน์ในค่านสวัสดิการ การครองชีพในสังคม

³¹ สถานะทางการเมือง หมายถึง เสรีภาพทางสังคม และอิทธิพลที่ครูได้รับทางการเมือง

4. สถานะทางวิชาชีพ³² (Profession Status) ของครูของ
ประเทศในภาคพื้นเอเชียเป็นส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ประเทศที่มีสถานะทางวิชาชีพที่
ที่สุดได้แก่ประเทศไทย ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่ กูเวท

5. สถานะแห่งชาติ³³ (National Status) ของครูของประเทศใน
ภาคพื้นเอเชียเป็นส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ประเทศที่มีสถานะแห่งชาติดีที่สุดได้แก่
จีน (ไต้หวัน) ส่วนประเทศไทยนั้นก็เป็นอันดับสอง ประเทศที่มีสถานะแห่งชาติเป็น
อันดับสุดท้ายได้แก่ ญี่ปุ่น ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ สังกา และอินโดนีเซีย

ปี 2507 พิพย์วรรณ สุวรรณช่าง³⁴ ได้ทำการสำรวจครูโรงเรียนรัฐบาล
ในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาครูในโรงเรียนรัฐบาลของกรมวิสามัญศึกษา กรม
อาชีวศึกษา และกรมสามัญศึกษา เนื่องจากจังหวัดชลบุรีมีถึง 9 อำเภอ จึงได้สุ่มตัว
อย่างทุกอำเภอ อำเภอละ 25% สำหรับ โรงเรียนประชาบาลของกรมสามัญศึกษา
และใช้ประชากรทั้งหมดในโรงเรียนสังกัดกรมวิสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษา ใน
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 420 ฉบับ ได้รับคืน 322 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 80.09 ผลของการวิจัยนี้สรุปได้ว่า การครองชีพและเศรษฐกิจของครูส่วนใหญ่
เงินเดือน 700 - 750 บาท พอใช้ได้อย่างประหยัด มีรายได้ช่วยอื่นช่วย ครูที่ทำ
การสำรวจเป็นครูโรงเรียนรัฐบาล เพราะฉะนั้นครูส่วนมากจึงเป็นสมาชิกครูสภา ซึ่ง
คิดเป็นร้อยละ 99 ครูส่วนใหญ่เห็นว่า ได้รับบริการ ด้านสวัสดิการและให้ความช่วยเหลือ

³² สถานะทางวิชาชีพ หมายถึงวิชาชีพที่มีความเสมอภาคกับวิชาอื่น รวมถึง
การจัดตั้งสมาคมครู นโยบายการศึกษาและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

³³ สถานะแห่งชาติ หมายถึงเกียรติที่ครูได้รับจากการยกย่องอาชีพครูในระดั
ชาติ ซึ่งรัฐถือว่าอาชีพครูมีความสำคัญ

³⁴ พิพย์วรรณ สุวรรณช่าง. "การสำรวจครูโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดชลบุรี"
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507).

ในการศึกษาต่อของครู ตลอดจนในเรื่องการเงิน วิชาการ ที่อยู่อาศัย และได้มีโอกาสหารายได้พิเศษ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะว่า กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ช่วยครูได้มากขึ้น และควรให้ครูสภาช่วยครูโดยให้สมาชิก ข.พ.ค. ได้รับเงินครั้งหนึ่งต่อปีตลอดเกษียณ

ปี พ.ศ. 2508 สักขณา สุวัฒน์ถาวร³⁵ ได้ทำการเปรียบเทียบภาวะความเป็นอยู่ของครูโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ เฉพาะในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะอำเภอเมืองเพียงอำเภอเดียว ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรทั้งหมดโดยไม่สุ่มตัวอย่าง ได้ลงแบบสอบถามทั้งหมด 500 ฉบับ ได้รับคืน 450 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 ในด้านสวัสดิการ ความเป็นอยู่ และเศรษฐกิจของครูนั้น ทางกระทรวงศึกษาธิการควรช่วยเหลือครูโดยพิจารณาตามความจำเป็นแก่แต่ละบุคคล เช่น ครูที่มีบุตรมากและครูที่อยู่ในจังหวัดภาคใต้ที่ค่าครองชีพสูงแต่เงินเดือนน้อย โดยเฉพาะครูโรงเรียนราษฎร์ และควรคืนเงินสะสมให้ครูบ้างในบางโอกาส เช่น เวลาเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ กระทรวงศึกษาธิการควรสร้างบ้านพักครู เป็นต้น ส่วนความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อองค์การและสมาคมการศึกษา คือ สมาชิกครูสภาควรจะได้รับความสะดวกสบายบางอย่างเกี่ยวกับการไว้บัตรครูสภา ส่งเสริมครูให้มีสิทธิพิเศษในการลดค่าโดยสารครั้งหนึ่ง ทั้งทางรถไฟและรถประจำทางที่วิ่งระหว่างจังหวัด ครูสภาควรคืนเงิน ข.พ.ค. ครั้งหนึ่งแก่ครูผู้ครบเกษียณอายุราชการ หรือเมื่อลาออกจากราชการเพื่อจะได้มีเงินก้อนในการลงทุนประกอบอาชีพ เป็นต้น

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁵ สักขณา สุวัฒน์ถาวร, "การเปรียบเทียบภาวะความเป็นอยู่ของครูโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ เฉพาะในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508).

ปี พ.ศ. 2508 สายสวาท เมทะนี³⁶ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนคร ที่มีต่องานและบริการที่คุรุสภาให้แก่สมาชิก ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้ครูตอบ จำนวน 338 ฉบับ ได้รับคืนมา 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.18 ผลของการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในงานและบริการของคุรุสภา งานและบริการส่วนใหญ่ที่คุรุสภาจัดให้กับสมาชิกอยู่ในชั้นที่ไม่เพียงพอ คุรุสภาควรช่วยครูในด้าน การเพิ่มพูนความรู้และสวัสดิการให้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า คุรุสภาควรช่วยเหลือสมาชิกให้มากขึ้นได้โดยแบ่งกำไรจากของคลังการค้าที่เคยนำไปใช้ในการสร้างโรงเรียนมาสร้างโรงพยาบาลสำหรับครูหรือเรือนพยาบาลบ้าง คุรุสภาควรติดต่อกับการรถไฟแห่งประเทศไทยขอลดค่าโดยสารรถไฟ 50% คุรุสภาควรช่วยเหลือสมาชิกในเรื่องที่พักอาศัยให้มากขึ้น คุรุสภาควรเปิดโอกาสให้ครูประจำการได้รับการอบรมมากขึ้น ควรปรับปรุงและเผยแพร่การจัดทำหนังสือวิชาการ ตำราวิชาการครู และการบรรยายวิชาครูทางสถานีวิทยุให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ. 2510 นิตยา อธิ์คณันท์³⁷ ได้สำรวจทัศนคติของครูในจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีต่องานและบริการที่คุรุสภาให้แก่สมาชิก โดยส่งแบบสอบถามให้แก่ครูในจังหวัดศรีสะเกษ 7 โรงเรียน จำนวน 180 ฉบับ ได้รับคืน 165 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.67 โดยเป็นครูชายร้อยละ 45.46 ครูหญิงร้อยละ 54.55 ผลการวิจัยปรากฏว่า บริการต่าง ๆ ที่คุรุสภาจัดให้แก่สมาชิกอยู่ในชั้นยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะบริการทางบ้านสวัสดิการ ส่วนบริการทางบ้านวิชาการ สมาชิกเห็นว่ามิประโยชน์ค่อนข้างมาก บริการทางบ้าน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

³⁶สายสวาท เมทะนี, "การสำรวจความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนครที่มีต่องานและบริการที่คุรุสภาให้แก่สมาชิก" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508).

³⁷นิตยา อธิ์คณันท์, "ทัศนคติของครูในจังหวัดศรีสะเกษที่มีต่องานและบริการที่คุรุสภาให้แก่สมาชิก" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510).

สวัสดิการที่สมาชิกมีส่วนร่วมมากได้แก่การชดเชยค่าโดยสารรถไฟ แม้จะเห็นว่ายังไม่เพียงพอก็ตาม การให้มีสิทธิได้รับส่วนลดในการรักษาพยาบาล ส่วนบริการที่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมได้แก่การชดเชยค่าโดยสาร เครื่องบิน การขอยุติ "มูลนิธิเพื่อการศึกษามุตร" และการขอยุติเล่าเรียนในชั้น ป.กศ.สูง สำหรับสมาชิก สำหรับบริการเพื่อส่งเสริมความรู้ของครูที่สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมคือ การใช้ค่าวิชาชีพของครูสภา การเข้ารับการอบรมเพื่อการศึกษาระหว่างภาคเรียนฤดูร้อน และการเข้าฟังปาฐกถาเพื่อการศึกษาระหว่างภาคเรียนฤดูร้อน ส่วนบริการที่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมได้แก่การขอยุติไปศึกษาต่อต่างประเทศ การขอยุติการศึกษาประเภท ก. และการขอยุติการศึกษาประเภท ข. บริการที่สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมคือ การเข้าร่วมในพิธีต่าง ๆ ในวันครูของจังหวัด ส่วนบริการที่สมาชิกไม่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การรับทราบรายงานผลงานประจำปีของครูสภา ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ครูสภาปรับปรุงการช่วยเหลือสมาชิกให้มากขึ้น เช่น ในเรื่องการเจ็บป่วย การชดเชยค่าโดยสาร ช่วยสมาชิกในค่านที่พักอาศัย เกี่ยวกับการศึกษามุตร ปรับปรุงงานค่าน ช.พ.ค. เปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาต่อเพิ่มเติมมากขึ้น มีโอกาสเข้ารับการอบรมมากขึ้น ช่วยเหลือทางค่านสวัสดิการแก่ครูโรงเรียนราษฎร์ให้มากขึ้น

จากงานวิจัยที่ยกมาสรุปได้ว่า ความเป็นอยู่ของครูทั้งในค่านเศรษฐกิจ วิชาการสวัสดิการอยู่ในขั้นไม่ดีพอ โดยเฉพาะครูโรงเรียนราษฎร์มีฐานะอยู่ในระดับต่ำกว่าครูโรงเรียนรัฐบาล แต่เมื่อมาเปรียบเทียบระหว่างสถานภาพของครูในประเทศภาคพื้นเอเชียด้วยกันแล้ว ครูไทยมีสถานะทางวิชาชีพ และวิชาการที่เป็นอันดับหนึ่ง สถานะทางเศรษฐกิจ และสถานะแห่งชาติเป็นอันดับสอง และสถานะทางการ เมืองอยู่ในอันดับท้ายของประเทศในเอเชียด้วยกัน จะอย่างไรก็ตาม ครูสภาหรือองค์การศึกษารูปอื่น ๆ ควรได้มีการสำรวจสภาพความเป็นอยู่ของครู เพื่อจะได้ทราบสถานภาพที่แท้จริงของครู ครูสภาและกระทรวงศึกษาธิการ ควรดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางค่านสวัสดิการ และวิชาการให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อจะได้เป็นที่พึ่งของครูอย่างแท้จริง